

سوالات درس سوم جامعه شناسی دوازدهم

برای فهم بهتر:

ساخت اجتماعی Social Structure

ساخت، بنیاد یا ساختار اجتماعی؛ کلیت پیچیده، بهم بافته، اساسی و هستی اصلی امور و پدیده‌های اجتماعی است که همواره در حال تحول، تغییر و تطور است. این تحول و تغییر در جهت تنظیم و بازسازی خود است تا پویایی و انعطاف‌پذیری خود را هم در عناصر و هم در کلیت مجموعه‌ای خود باز یابد. بنابراین ساخت اجتماعی را این‌گونه تعریف کرده‌اند: مجموعه یا کلی است اجتماعی، متشکل از اجزایی سازمان یافته، کم و بیش وابسته به یکدیگر و دارای پیوندی بادوام با یکدیگر.

ویژگی‌های ساخت اجتماعی

۱- کلیت و تمامیت که قابل تجزیه به عناصر و اجزاء خود نیست؛

۲- تغییر و تبدیل؛

۳- داشتن نظام داخلی که خودش را تنظیم می‌کند.

چون ساخت کلی پویا و در حال دگرگونی است؛ از این رو باید آن را همواره با توجه به شرایط خاص زمانی و مکانی، مورد مشاهده و بررسی قرار داد. زیرا به مقتضای زمان و مکان و تاریخ در حرکت و پویایی است.

در کاربرد جامعه‌شناسی جاری، مفهوم ساخت هم به گروه‌های کوچک و هم به مؤسسات و اجتماعات و جوامع وسیع‌تر اطلاق می‌شود. اسپنر و جامعه‌شناسان نزدیکتر به زمان کنونی، مفهوم ساخت را به ترتیب کم و بیش مشخصی از نهادهای تخصصی و متقابلاً وابسته به یکدیگر که ممکن است بیش از یک‌گونه باشند، اطلاق می‌کنند.

در مقابل جامعه‌شناسان تحلیلی یا صوری، ساخت اجتماعی را تشکیل شده از عناصر زیر می‌دانند:

درس سوم نظم اجتماعی

- ۱- بی‌نظمی‌های موجود در زندگی روزمره را نام ببرید؟ چهار مورد
- ۲- عدم مشاهده مشاهده نظم چیست؟ (ص ۲۰ پایین)
- ۳- راهکار جامعه‌شناسان برای شناختن نظم را ۴ بیان کنید؟ (ص ۲۰ پایین تصاویر)
- ۴- آشنایی زدایی چیست؟ (ص ۲۰)
- ۵- آیا فرد غریبه در شناختن نظم نقش دارد؟ توضیح دهید؟ (ص ۲۰)
- ۶- چگونگی کشف نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیز را توضیح دهید؟ (ص ۲۱)
- ۷- نظم اجتماعی نتیجه چیست؟ (ص ۲۱ پایین تصویر)
- ۸- آیا از افرادی که در نقش‌های مختلف قرار دارند می‌توان انتظار واحدی داشت؟ با مثال توضیح دهید؟ (ص ۲۱)
- ۹- فواید نظم اجتماعی را بیان کنید؟ (ص ۲۱ پ دوم)
- ۱۰- جامعه‌شناسان در شناختن نظم اجتماعی چه پرسش‌هایی را مورد توجه قرار می‌دهند؟ (ص ۲۲)
- ۱۱- ساختار اجتماعی را تعریف کنید؟ (ج ص ۲۳ پاراگراف اول)
- ۱۲- وظیفه ساختار اجتماعی چیست؟ (ج ص ۲۳ پاراگراف اول)
- ۱۳- ساختار اجتماعی را در کجا بهتر می‌توان دید؟ (ج ص ۲۳ پاراگراف اول)
- ۱۴- نظم با کدام مفهوم ارتباط دارد؟ نظام اجتماعی
- ۱۵- چرا نظام اجتماعی را به خودرو تشبیه کرده‌اند؟ (ج ص ۲۴)

۱۶- منظور از پویا بودن نظام اجتماعی چیست؟ توضیح دهید؟
(ص ۲۴ پ دوم)

۱۷- با ذکر یک مثال توضیح دهید چگونه نظام اجتماعی قادر است خود و محیط را تغییر دهد؟ (ص ۲۴ پ دوم)

۱۸- آیا میدانید یک نظام اجتماعی برای تداوم خود چه نیازهایی را باید تامین کند و برای تامین این نیازها باید چه ساز و کارهایی را فراهم کند؟

۱۹- آیا جامعه شناسی یک موجود زنده؟ (ص ۶۲ پ اول)

۲۰- دلیل حرکت خودرو چیست؟ (ص ۲۶ انتها پ دوم)

۲۱- چرا جامعه شناسان، علوم طبیعی را الگوی خود می دانند؟
(ص ۲۷ پایین)

۲۲- جامعه شناسان پوزیتیویست نسبت به نظم اجتماعی چه اعتقادی دارند؟ توضیح دهید؟ (ص ۲۷)

۲۳- از نظر جامعه شناسان پوزیتیویستی ماشین و بدن چگونه عمل می کنند؟ (ص ۲۸ خط اول)

۲۴- آیا انسان می تواند قوانین حاکم بر طبیعت را تغییر دهد
(ص ۲۸ خط دوم و سوم)

۲۵- قوانین حاکم بر جهان طبیعت چگونه تغییر می کنند؟ (ص ۲۸ خط سوم)

۲۶- مفهوم این جمله چیست:

۹- «اگر جامعه را همچون طبیعت تصور کنیم و آن را دستاوردی انسانی بدانیم» (ص ۲۹ پ اول)

۲۷- یکسان دانستن طبیعت و جامعه چه پیامدی به دنبال دارد؟
(ص ۲۹ پ دوم)

۲۸- هدف جامعه شناسان پوزیتیویست را بیان کنید؟ (ص ۲۹ پ سوم)

۲۹- انسان در دیدگاه پوزیتیویست ها چگونه موجودی است ۲۱؟
(ص ۲۹ پ سوم خط سوم)

۳۰- جامعه شناسان پوزیتیویستی علت تفاوت جوامع مختلف را در چه چیزی می دیدند؟ (ص ۲۹ پ چهارم)

۳۱- تفاوت جوامع را از نظر جامعه شناسان پوزیتیویستی بررسی کنید؟ (ص ۲۹ پ چهارم دو خط آخر)

۳۲- مسیر پیشرفت جوامع از دیدگاه جامعه شناسان پوزیتیویستی را بیان کنید؟ ۲۹ (پ آخر)

الف) ترتیبی از مراتب یا پایگاهها که به شکل های گوناگونی خلق و برقرار شده اند.

ب) شبکه ای از روابط میان اشخاص یا کنشگران.

به طور کلی تا زمانی که امور و پدیده های اجتماعی پاسخگوی نیازهای جامعه است، دوام و قوام ساختمان های اجتماعی امری عادی است اما هنگامی که اموری نتواند این نیازها را مرتفع نماید و از کارآمدی و اثربخشی باز ایستد بنیاد یا ساخت دچار فروپاشی می گردد.

امور و پدیده هایی که دارای ساخت یا ساختار هستند عبارتند از نهادها، سازمانها، اعتقادات، جریانها، سلوک و رفتارهای منظم، روابط اجتماعی که برخی دارای ساخت مقاوم و برخی کم مقاومت هستند.

نظامها، طبقات و گروه های اجتماعی و سازمان های رسمی و غیر رسمی، حتی آداب و رسوم و نظایر آن هم، دارای ساخت یا بنیاد هستند و هم از بنیادها یا ساخت های اجتماعی نشأت می گیرند. قواعد، مقررات، ارزشها، شیوه های زندگی اقتصادی و فرهنگی، متأثر از ساختارهای اجتماعی هستند و با درجات مختلف در لایه های بنیادها یا ساختها تأثیر دارند.

ساخت در سطوح مختلف، معانی متمایزی می یابد که عبارتند از:

- در سطح شکل شناسی اجتماعی نظیر اشکال مختلف نهادها و گروهها.

- در سطح سازمان اجتماعی به معنای دقیق کلمه، مدل های رفتاری، شبکه مناسبات اجتماعی نسبتاً ثابت و آثار فرهنگی پدید آمده.

- در سطح روان شناسی اجتماعی، رفتارها، کردارها و انگیزهها.

- در سطح جامعه شناسی نظامی مستقل از حیات اجتماعی که هم چون موجودی جاندار تداوم زمانی دارد و واکنشی متناسب با مقتضیات بیرونی نشان می دهد.